

N:o 28.

Ank. till Riksd. kansli den 9 februari 1904, kl. 3 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af en till förra sergeantsbostället 1 mantal Björka n:o 1 i Södermanlands län hörande lägenhet.

(I. A.)

Uti en till Riksdagen aflåten proposition (n:o 20) har Kungl. Maj:t under åberopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden den 4 december 1903 föreslagit Riksdagen medgifva,

dels att en å en af t. f. förste landtmätaren Oskar B. Déhn år 1901 öfver förra sergeantsbostället 1 mantal Björka n:o 1 i Stigtomta socken och Jönåkers härad af Södermanlands län upprättad karta utmärkt lägenhet, benämnd Hammarstugan, måtte med ett område af 4 hektar 10,7 ar från hemmanet afsöndras och mot en köpeskilling af 1,000 kronor, att erläggas under loppet af tio år med en tiondedel årligen, försäljas till A. G. Walberg med tillträdesrätt den 14 mars 1905 samt i öfrigt på de i 6:te momentet af kungl. skrifvelsen till domänstyrelsen angående bestämmelser att tjäna till efterrättelse i fråga om lägenheters upplåtande från kronans jordbruksdomäner den 25 september 1896 angifna villkor, med tillägg att lägenhetsinnehafvaren tillerkännes rätt att begagna utfartsväg

öfver stamhemmanets mellan lägenheten och allmänna vägen belägna skogsmark, men å sin sida skall lämna stamhemmanets innehafvare väg öfver lägenheten till hemmanets utskog;

dels ock att de medel, som genom ifrågavarande försäljning komma att inflyta, måtte, på samma sätt som köpeskillingarna för försålda mindre kronoegendomar, användas till inköp för kronans räkning af skogbärande eller till skogsodling tjänlig mark.

Departementschefen har till ofvanberörda statsrådsprotokoll i förevarande ärende anfört följande:

»I underdånig skrifvelse den 6 november 1903 har domänstyrelsen anmält, att vid den 29 september 1902 å förra sergeantsbostället 1 mantal Björka n:o 1 i Stigtomta socken och Jönåkers härad af Södermanlands län hållen uppskattningsförrättning för förnyad utarrendering från den 14 mars 1905 af detta hemman, som lämnade mer än 600 kronor i årligt arrende, uppskattningsmännen framställt förslag om afsöndring och försäljning af en till hemmanet hörande lägenhet; och har domänstyrelsen, under återopande af 7:e momentet i nådiga skrifvelsen till styrelsen angående bestämmelser att tjäna till efterrättelse i fråga om lägenhetens upplåtande från kronans jordbruksdomäner den 25 september 1896, underställt den väckta frågan Eders Kungl. Maj:ts nådiga pröfning, därvid styrelsen öfverlämnat instrument öfver berörda uppskattningsförrättning tillika med en af t. f. förste landtmätaren Oskar B. Déhn år 1901 öfver hemmanet upprättad karta med beskrifning äfvensom öfriga till ärendet hörande handlingar.

Af dessa handlingar inhämtas, bland annat:

att egendomen innehåller en sammanlagd areal af 107 hektar 66,4 ar, däraf 42 hektar 62,4 ar åker;

att en å hemmanet befintlig lägenhet, benämnd Hammarstugan, som i nämnda kartebeskrifning upptagits med en areal af 29,2 ar, motsvarande ägofigurerna n:is 201—207 å berörda karta, vore försedd med lägenhetens innehafvare A. G. Walberg tillhöriga hus, bestående af stuga, bod och skjul;

att uppskattningsmännen funnit lägenheten, hvilken vore belägen i en utkant af hemmanet, böra därifrån afsöndras och till bemälda Walberg försäljas med tillökning i området från den därintill liggande delen af det numera under hufvudgården brukade torpet Hammarstugan med torpets å denna del belägna åbyggnader, bestående af stuga, bod, loge, fähus och svinhus, hvilka byggnader vid senast hållna besiktning å hemmanet

befunnits vara så gamla och i så dåligt skick, att arrendatorn blott kunnat åläggas takhålla ladugårdshusen, och således ovillkorligen behöfde ombyggas, därvid för statsverket skulle uppstå en utgift, som ej motsvarade åkerns värde; hvarjämte uppskattningsmännen ansett förbehåll vid lägenhetens försäljning böra göras om väg däröfver till stamhemmanets utskog, därifrån samfärdseln nu ägde rum öfver torpägorna;

att landtmätaren, som med grön färg å kartan uppdragit gränserna för det till afsöndring föreslagna området, öfver detsamma upprättat beskrifning, enligt hvilken lägenheten skulle utgöras af, förutom ofvannämnda ägofigurer, från torpet Hammarstugan tillagda figurerna n:is 182—200 samt delar af figurerna n:is 179, 180 och 181, tillhoppa 3 hektar 81,5 ar och omfatta i sin helhet 4 hektar 10,7 ar, däraf 36,4 ar tomter och vägar, 2 hektar 26,7 ar åker, 80,9 ar hagmark, 65,3 ar backar i åkern och skogsmark samt 1,4 ar impediment;

att uppskattningsmännen saluvärderat lägenheten med sistnämnda område till 1,000 kronor;

att förenämnde Walberg, sedan han i fråga om lägenheten erhållit sådant föreläggande, som omförmåles i 6:te momentet af förut åberopade nådiga skrifvelsen den 25 september 1896, inom föreskrifven tid aflämnat skriftligt, af behörig borgensförbindelse åtföljdt förklarande, att han önskade för en saluvärdet motsvarande köpeskilling tillösa sig lägenheten med den inskränkning, att stamhemmanets innehafvare tillförsäkrades rätt att öfver lägenhetens område taga väg till hemmanets skog;

att Walberg i en till domänstyrelsen ingifven skrift anmält sin önskan att få inbetala köpeskillingen under loppet af tio år med en tiondedel årligen; samt

att Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i länet mot det väckta förslaget om afsöndring anmärkt, att då, enligt hvad Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande inhämtat, ladugårdshusen vid hufvudgården innehölle utrymme för en vida större kreatursbesättning, än som för närvarande där framföddes, och uthusbyggnaderna å torpet Hammarstugan således kunde, när de blefve så bofälliga, att de icke vidare vore användbara, väl ersättas med det öfverskott af utrymme, som vid hufvudgården funnes att tillgå, åbyggnadens å torpet dåliga beskaffenhet icke syntes innefatta skäl för den föreslagna försäljningen samt att såsom sådant skäl icke heller kunde åberopas afståndet mellan hufvudgården och ifrågavarande del af torpet, då denna vore belägen helt nära öfriga delar af torpet, hvilka vore afsedda att bibehållas och brukas tillsammans med hufvud-

gården; i följd hvaraf och då hemmanets åkerareal icke vore större än att den väl erfordrades för hemmanets eget behof, Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande ansåge ifrågavarande område icke böra säljas, utan åt kronan bibehållas.

För egen del tillstyrker domänstyrelsen, som icke haft något att erinra mot uppskattningsmännens förslag till afsöndring, att ifrågavarande lägenhet med ofvan angifna område af 4 hektar 10,7 ar från hemmanet afsöndras och till förbemälde Walberg försäljes.»

Härefter hemställde departementschefen, att, då hvad Kungl. Maj:ts befallningshafvande anført mot den föreslagna försäljningen icke syntes utgöra tillräcklig anledning att bibehålla ifrågavarande enligt vederbörande uppskattningsmäns åsikt till afsöndring lämpliga område i kronans ägo, Kungl. Maj:t måtte hos Riksdagen göra den framställning, ifrågavarande proposition innefattar.

Statsutskottet, till hvars förberedande behandling ärendet blifvit öfverlämnadt, hemställer,

att Kungl. Maj:ts förevarande proposition må af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 9 februari 1904.

På statsutskottets vägnar:

P. PEHRSON.
